

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ**

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки Бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності

016

«Спеціальна освіта»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Корекційна освіта»

Шифр за ОПІ ППН 07

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Запорізький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: А.А. Івахненко к.пед.н., доц.
Спеціальної освіти та реабілітології

Обговорено та рекомендовано до затвердження науково-методичною комісією факультету управління фізичною культурою спортом

“ 29” серпня 20 16 року, протокол № 1

ВСТУП

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) організації навчання.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з дисципліни «Теорія і методика дошкільного навчання та виховання дітей з вадами мовлення», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування систематизованих знань з організації навчально-виховного процесу в спеціальних дошкільних закладах (групах компенсуючого типу) для дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Основними **завданнями** є:

- ознайомлення студентів з теоретичними основами організації навчально-виховного процесу в спеціальних дошкільних закладах (групах компенсуючого типу) для дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, які підкріплюються конкретними практичними матеріалами;
- формування вміння застосовувати теоретичні знання з даного курсу та споріднених дисциплін і знання, здобуті при самостійному опрацюванні спеціальної літератури, на практиці (під час підготовки до практичних занять, при написанні реферату тощо);
- навчання плануванню спільної роботи логопеда з вихователями з розвитку мовлення та інших розділів програми навчання і виховання дітей дошкільного віку;
- ознайомлення з передовим педагогічним досвідом працівників спеціальних дошкільних установ для дітей з порушеннями мовлення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

- професійну термінологію, що існує в даній галузі;
- знати організацію та зміст навчально-виховної роботи з дітьми раннього та дошкільного віку в різних формах: фронтальна, спільна, самостійна.
- фронтальні та індивідуальні форми роботи з батьками, умови наступності в освітньо-виховній роботі між дитячим садом і школою, між сімейним і суспільним вихованням.
- зміст, методи, форми, методики навчання і виховання дітей у спеціальному дошкільному закладі та сучасні вимоги до них.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти**:

- ознайомлюватися із передовим педагогічним досвідом працівників спеціальних дошкільних установ для дітей з порушеннями мовлення.
- вибирати адекватні методи, прийоми, засоби педагогічного впливу.
- прогнозувати результати цих впливів, планувати роботу, користуючись доступною для самостійної роботи з програмною, методичною, психолого-педагогічною літературою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредита ECTS.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Предмет та завдання курсу «Спеціальна дошкільна педагогіка».

Дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань. Значення дошкільного дитинства. Дитинство як соціально-педагогічне явище. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.

Тема 2. Виховання та розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення.

Особистість дитини як суб'єкт і об'єкт виховання. Виховання і розвиток. Роль дорослого в розвитку дитини. Вікова періодизація дитинства. Вікові й індивідуальні особливості дітей. Обдаровані діти. Діти з проблемами розвитку.

Тема 3. Сучасна система дошкільної освіти.

Дошкільні заклади в системі національної освіти. Типи дошкільних закладів і їх функції. Програми виховання і навчання дітей. Про гранично допустиме навантаження. Розклад занять. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти. Дошкільна освіта за кордоном.

МОДУЛЬ 2.

ЗМІСТ І МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 4. Мета і завдання виховання дітей дошкільного віку.

Ідеал виховання. Мета виховання. Мета виховання на різних етапах історичного розвитку. Завдання виховання дітей дошкільного віку. Державна національна програма «Освіта. Україна ХХІ століття», Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

Тема 5. Напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення.

Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного віку. Розумовий розвиток і розумове виховання дітей дошкільного віку. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку. Завдання трудового виховання. Естетичний розвиток і естетичне виховання.

Тема 6. Особливості навчання дітей дошкільного віку, методи і форми організації навчання.

Особливості навчання дітей дошкільного віку. Зміст, принципи і типи навчання дітей дошкільного віку. Особливості методів навчання. Форми організації навчання дітей дошкільного віку.

Тема 7. Взаємодія сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей.

Виховна функція. Особливості сімейного виховання дошкільників. Батьківський авторитет. Педагогічна культура батьків. Виховання батьків. Форми роботи дошкільного закладу із сім'єю.

Тема 8. Дитячий садок і школа.

Наступність, спадкоємність, перспективність у системі безперервної освіти. Готовність дітей до шкільного навчання. Адаптація до шкільного навчання. Спільна робота дошкільного закладу і школи.

Базова

1. Белякова Л. І. Логопедія. Дизартрія. / Л. І.Белякова, Н. Н.Волоськович - М.: Гуманитар. вид. центр ВЛАДОС, 2009.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш; за ред. А.М. Богуш. – Вид. 2-ге, доповнене. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 704с.
3. Болоба В. М. Логопедична скринька / В. М. Болоба. Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 139 с.
4. Волкова Г. А. Логопедическая ритмика : Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. - М: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 272 с.
5. Галанов А.С. Игры, которые лечат: пособие для работы с дошкольниками и младшими школьниками/А.С.Галанов. – Москва: Просвещение, 2008. – 95 с.
6. Гоголева М. Ю. Логоритмика в детском саду: методическое пособие/ М.Ю. Гоголева. – Ярославль: Академия развития, 2006. – 120 с.
7. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина перша. / С. Дара Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 335 с.
8. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина друга. / С Дара Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 197 с.
9. Клезович О. В. Музыкальные игры и упражнения для развития и коррекции речи детей: пособие для дефектологов, музык. рук. и воспитателей/Авт.-сост. О.В.Клезович. — Мн.: Аверсэв, 2005. —152 с.
10. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. - К.:Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.
11. Новиковская О. А. Логоритмика: для дошкольников в играх и упражнениях: практ. пособие для пед. и родителей/ О. А. Новиковская. - Санкт- Петербург: Корона принт, 2005. - 272 с.
12. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко– К., 2006. – 360 с.

Додаткова:

13. Актуальні проблеми сучасної логопедії: матеріали конференції. – К. РВЦ КПДЮ, 2007. – 95 с.
14. Бабушкина Р. Л., Кислякова О. М. Логопедическая ритмика: Методика работы с дошкольниками, страдающими общим недоразвитием речи / Под ред. Г. А. Волковой. - СПб.: КАРО, 2005. – 176 с.
15. Визель Т.Г. Коррекция заикания у детей / Т.Г.Визель. – М.: АСТ, 2009. – 222 с.
16. Громова О.Е., Соломатина Г.Н. Логопедическое обследование детей 2-4 лет: методическое пособие. – М., 2005. – 128 с.
17. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика. Методичні рекомендації для логопедів, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів / За наук. ред. Л. Федорович. – Кременчук: Християнська Зоря, 2008. – 74 с. (Методичний комплекс логопедапрактика).
18. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 112 с.
19. Кузнецова Е.В., Тихонова И.А. Развитие и коррекция речи детей 5-6 лет: конспекты занятий. – М., 2005. – 96 с.

20. Програми з логоритміки для спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей із важкими порушеннями мовлення (1-4 класи). – Донецьк, 2007.

21. Руденко В. И. Логопедия. Практическое пособие для логопедов, студентов и родителей / В. И. Руденко. – Изд. 4-е. – Ростов н/д: Феникс, 2006. – 288 с.

22. Федорович Л.О. Формування правильної вимови у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Методичні рекомендації та дидактичні матеріали для логопедів шкіл і дитячих садків, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних освітніх закладів та батьків. – Кременчук: Християнська Зоря, 2011. – 348с.